

IN GESPREK

In de vorige *ContactlensInside* werd de discussie al geopend – waar staat het vak van de contactlensspecialist: wat zijn we, een medisch beroep, een vaktechnisch beroep of simpelweg verkopers? Een boeiende discussie, die voortgezet wordt met de uitgelezen persoon in Nederland als het gaat om de internationale status van de opticiens, de contactlensspecialist en de optometrist: Feike Grit, oud-voorzitter van onder andere de ANVO, OVN en ECOO.

“De situatie in Nederland is duidelijk: iedereen mag in theorie lenzen aanpassen”, begint Feike. Waarom het altijd een groenteboer moet zijn die hier zogenaamd gebruik dan wel misbruik van maakt is onbekend. Maar aan een overschot aan groenten is nog nooit iemand overleden,

terwijl dat bij contactlenzen – figuurlijk dan – toch anders ligt. Maar in alle realiteit: contactlenzen worden vrijwel altijd door een daarvoor opgeleid persoon aangepast. Die opleiding kan natuurlijk op de gangbare manier gevolgd worden, of middels interne cursussen, zoals bij sommige ketens het geval is. De verkoop van lenzen is een ander verhaal: dat gebeurt wel door derden, waarbij ervan wordt uitgegaan dat de lenzen zijn aangepast en worden gecontroleerd door een daarvoor opgeleid persoon. Of dit ook daadwerkelijk gebeurt is een tweede.

“Onder de landen waar ons vakgebied op een heel hoog niveau staat behoren natuurlijk de Verenigde Staten (VS)”, zegt Feike. Optometrie, waar de contactlensspecialist ook onder valt, bestaat al meer dan een eeuw. In 1901 werd optometrie voor het eerst wettelijk erkend door de overheid, in de staat Minnesota. Nu hebben optometristen in alle 50 staten de wettelijke bevoegdheid om niet alleen diagnostische farmaca, maar ook therapeutische farmaca voor te schrijven, vertelt Feike Grit. In de VS worden lenzen dan ook altijd op voorschrift (vrijwel altijd van de optometrist) aangeschaft, ook als de lenzen uiteindelijk via 1-800-CONTACTS of het internet worden geleverd. Een situatie die in de praktijk niet zo heel veel anders is dan in Nederland, al is dat in Nederland niet formeel geregeld natuurlijk. Wel geeft Feike aan dat het contactlensonderwijs in de VS onder druk staat, ondanks het feit dat veel optometristen direct of indirect een deel van hun inkomsten uit de verkoop van lenzen halen. “Net als in Nederland hebben de VS een vierjarige optometrieopleiding. In de VS ligt de nadruk van de opleiding op oogheelkundige diagnostiek (met andere woorden – veel aandacht voor het achterste oogsegment) en het voorschrijven van therapeutische farmaca. Zij houden dan simpelweg minder tijd over voor optiek en contactlenzen.” Het niveau van de opleiding kan ook een verschil maken bij het voorschrijven van het type lens. Vormstabiele lenzen zijn in de VS bij-

voorbeeld al jarenlang veel minder populair dan in Nederland, terwijl de acceptatie van bijvoorbeeld ‘*extended wear*’ veel hoger is. In de VS schrikt men namelijk niet van een keer een infiltraat en zet men desnoods zelf de behandeling in bij een verdenking op een micro-organisme. “Dat is een groot verschil met het Nederlandse model, waarbij we dan altijd afhankelijk zijn van de oogarts.”

Eens verder kijken in andere landen, iets dichterbij huis. “Hoe is de situatie in Europa”, vragen we Feike. “In sommige landen is het aanpassen van contactlenzen door optometristen simpelweg verboden; in EU-landen Griekenland en Turkije mogen ze geen lenzen aanpassen, het is bij wet verboden!” Interessant genoeg volgen daarna Nederland en Portugal in het lijstje als het gaat om hoe goed het aanpassen van lenzen is gereguleerd. “Dit zijn de enige twee landen waar geen regulering voor lenzen bestaat, helemaal niets. In Nederland is er natuurlijk wel de wettelijke erkenning voor het beroep optometrist, maar voor de contactlensspecialist en de contactlens is er niets geregeld.”

Frankrijk is een heel ander voorbeeld. “Daar is wettelijk geregeld dat de potentiële lensdrager eerst naar de oogarts gaat, en dan zijn of haar lenzen bij de opticiens of ‘optometrist’ kan laten aanpassen. De invloed van de oogarts in de lenzenbranche is dan ook zeer groot in Frankrijk, net als in België overigens. Waarschijnlijk is het niet geheel toevallig dat het percentage lensdragers in zowel Frankrijk als België zeer laag is in vergelijking met bijvoorbeeld Nederland. In Duitsland was dat ook het geval, maar de situatie is wel aan het veranderen. De oogarts heeft nog steeds een grote stem in het kapittel, zeker als het gaat om nieuwe ontwikkelingen. Het is daarom moeilijker om daar een nieuw lenstype, zoals nachtlenzen te introduceren, zonder de morele goedkeuring van de oogartsen. De aanpasvaardigheid van de Duitse aanpasser is wel bijzonder hoog, daar het vak een hoog technisch karakter heeft. De opleiding is dan ook een ‘*Fachhochschule*’ of zoals dat tegenwoordig heet, een ‘*University of Applied Sciences*’, al probeert men wel naar Nederlands model meer klinische optometrie te introduceren.

De Nederlandse optometrie bevindt zich in de Europese kopgroep van vier landen waar optometristen bij hun onderzoek gebruik kunnen maken van diagnostische farma-

ca. Het Verenigd Koninkrijk (UK), Ierland, Nederland en Noorwegen zijn de enige vier landen in Europa met 'full scope optometry'. Optometristen in de UK hebben altijd al diagnostische farmaca kunnen gebruiken, dat wil zeggen sinds het begin van de twintigste eeuw. Ierland is uiteraard Angelsaksisch georiënteerd en heeft het gebruik van diagnostica ook al lang geleden toegestaan, met de interessante beperking dat diagnostica wel gebruikt mochten worden voor mydriasis, maar niet voor cycloplegie. Deze restrictie werd in 2003 opgeheven. In Nederland is het gebruik van diagnostische farmaca door optometristen in 2000 geïmplementeerd en in Noorwegen in 2004. De Noren hebben indertijd de ontwikkelingen hier op de voet gevolgd en zeer nauwkeurig naar het Nederlandse model gekeken.

Een groot verschil met Nederland is dat in landen als Noorwegen en Spanje geen verschillende optische beroepen bestaan. Daar bestaat maar één beroep en niet drie verschillende, zoals hier. Het voordeel van één beroep is duidelijk: betere herkenbaarheid voor het publiek, maar ook voor overheid, zorgverzekeraars en aanpalende beroepsbeoefenaren.

In het Verenigd Koninkrijk gaan de daartoe gekwalificeerde optometristen binnenkort ook therapeutica voorschrijven en oogzietes behandelen. Glaucoom, conjunctivitis, etcetera kunnen binnenkort door de optometrist behandeld worden.

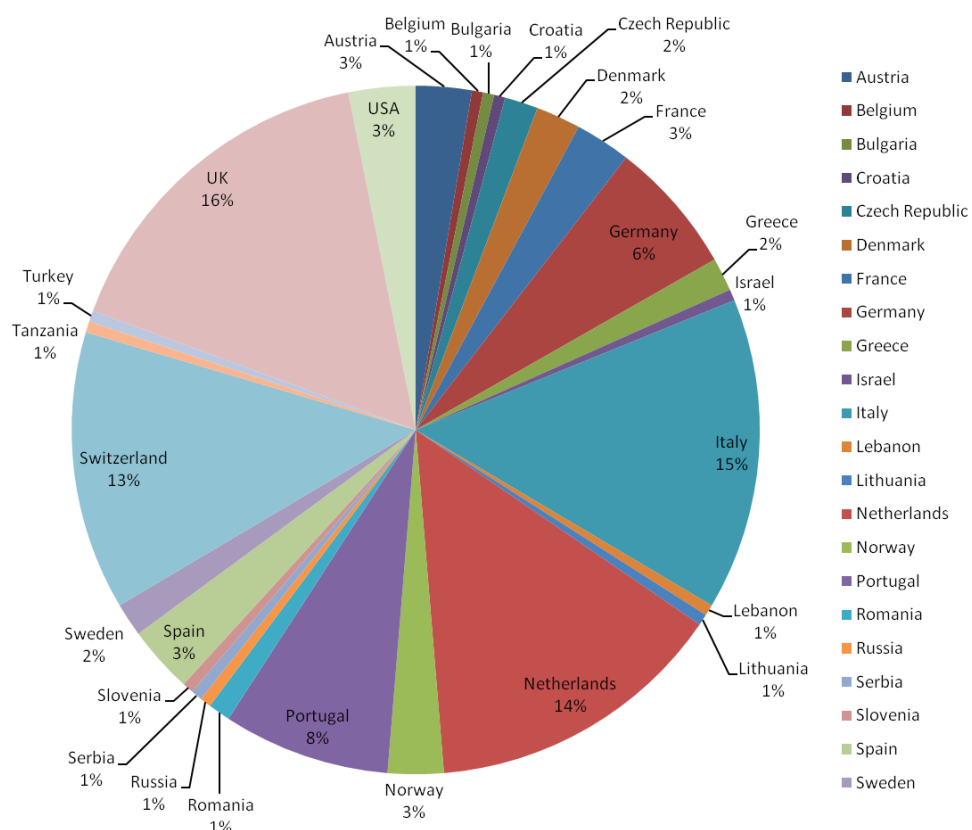
Terug naar Nederland. Feike denkt dat het goed is dat er twee organisaties zijn die nu elk hun eigen belang vertegenwoordigen: ANVC en OVN. De ANVC manifesteert zich volgens Feike heel goed. Samenwerking met de BCLA en een eigen blad zijn daarbij bemoedigende ontwikkelingen. En natuurlijk het NCC congres.

Hij pleit er wel voor dat de optometrie, de contactlensbranche en de optiek goed blijven samenwerken. "Dat is essentieel voor de toekomst van onze beroepsgroepen, en zeker ook voor de contactlenzen." De gezamenlijke belangen samen behartigen dus, dan sta je sterker.

Het bruggetje naar de EAEO – de 'European Academy of Optics and Optometry' is dan snel gemaakt. Een nieuwe organisatie waarin de verschillende beroepsgroepen zijn ondergebracht, omdat we in Europa zo ontzettend veel van elkaar kunnen leren en aan elkaar kunnen hebben. "De EAEO is in 2009 opgericht en we hebben nu al meer dan 250 leden."

Feike is de eerste voorzitter van deze organisatie, en mede-oprichter van de club. "Het is een platform waar niet alleen beroepsbeoefenaren, zoals opticiens, contactlensspecialisten en optometristen samenkomen, maar ook 'educators', onderzoekers en beleidsmakers. "Van hieruit kunnen politieke allianties worden gesmeed, multidisciplinaire onderzoeken worden gestart en nieuwe, betere kli-

ACADEMY MEMBERSHIP at 13 January 2010

nische technieken worden gedeeld en ontwikkeld.” Het is niet ondenkbaar dat er vanuit deze club gezamenlijke statements worden gemaakt over bijvoorbeeld contactlenzen. Uiteraard is deze club veel breder dan contactlenzen alleen, maar binnen de EAOO worden speciale ‘*interest groups*’ gevormd die bepaalde belangen behartigen, zoals die van de contactlensspecialist.

“De EAOO heeft inspiratie opgedaan bij verenigingen zoals natuurlijk de ‘American Academy of Optometry’, maar moet een vereniging worden met een geheel eigen identiteit waar elke Europese ‘vision en optics professional’ zich thuis voelt. Zeer binnenkort beginnen we met een ‘Fellowship’ programma. Iedereen die speciale verdiensten binnen het vak kan overleggen, zoals publicaties, additionele opleidingen, ‘casussen, presentaties en dergelijke kan met die

portfolio een x-aantal punten vergaren. Wie voldoet aan het minimum aantal punten, waar we nu naar aan het kijken zijn, mag zich ‘Fellow of the EAOO’ of ‘FEAOO’ noemen. Een mooie upgrade van je huidige titel”, zegt Feike. “En het mooie is: dit is voor iedereen die in onze branche actief is!” De EAOO is daarnaast ook bezig met haar tweede internationale congres later dit jaar (15-16 mei 2010) in Kopenhagen. “Nederland is vooral nog bijzonder goed vertegenwoordigd in de EAOO als het gaat om het aantal leden. Dat is fantastisch, en ik hoop dat we dat kunnen door trekken, zodat Nederland een prominente rol kan spelen in deze nieuwe organisatie.” Aan de voorzitter zal het niet liggen: Nederland heeft met Feike in ieder geval de eerste Europese ‘president’ geleverd. Balkenende zal er jaloers op zijn.

KERNPUNTEN

- In EU-landen Griekenland en Turkije mogen opticiens geen lenzen aanpassen, dat is bij wet verboden.
- In Nederland is er wel de wettelijke erkenning voor het beroep optometrist, maar voor de contactlensspecialist en de contactlens is er niets geregeld.
- Het is belangrijk dat de optometrie, de contactlensbranche en de optiek goed blijven samenwerken - dat is essentieel voor de toekomst van onze beroepsgroepen, en zeker ook voor de contactlenzen.

De ANVC heeft ruim 1000 leden

Bent u al lid van de ANVC? Nee?

Kom op het NCC naar de ANVC-informatiestand voor een interessant aanbod